

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0277-295
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національний авіаційний університет
ID ОП у ЄДЕБО	26760
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування, другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://bit.ly/39fn8Ds
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	28 Публічне управління та адміністрування
Дата засідання	09.01.2020 р.
№ протоколу	14
Доповідач	Забарна Елеонора Миколаївна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування:

ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» інтегрує освітню компоненту, наукову роботу та практичну складову для вирішення завдань управління публічною сферою на всіх її ієрархічних рівнях. Специфіка ОПП полягає в її міждисциплінарній спрямованості. Загалом ОПП відповідає всім критеріям оцінювання якості освітньої програми, є динамічною, всі суб'єкти її реалізації демонструють активний пошук шляхів її розвитку та вдосконалення.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>В</p>	<p>ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» передбачає її вмонтування в загальний стратегічний та тактичний розвиток НАУ. Метою ОПП є підготовка фахівців здатних професійно вирішувати завдання стратегічного, тактичного та оперативного управління публічною сферою на національному, регіональному та муніципальному рівнях, що визначено в цілях ОПП і програмних результатах навчання. ОПП носить міждисциплінарний характер, що зрештою характеризує зміст інституту публічного управління як складної інтегральної системи. За структурою та змістом ОПП відповідає запитам ринку праці, сприяє підготовці сучасного фахівці в галузі публічного управління з урахуванням сучасних підходів та вимог практичної діяльності. Позитивною практикою є урахування досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм, зокрема, рекомендацій Національного агентства України з питань</p>	<p>В</p>	<p>Показано участь роботодавців та здобувачів в розробці та удосконаленні ОПП на основі їх опитування та анкетування. Як в звіті по самоаналізу так і в звіті експертної групи (ЕГ) декларативно зазначено, що в процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання було враховано досвід польських та чеських університетів, що здійснюють підготовку фахівців у сфері суспільного врядування, регіонального розвитку та самоврядування. Така практика є позитивною, проте не вказано досвід яких саме ЗВО та в якому саме напрямку було враховано, що ставить під сумнів системність та якість такої роботи.</p>

		державної служби освітніх програми Національної академії державного управління при Президентіві України, а також зарубіжного досвіду підготовки державних службовців та фахівців у сфері управління.		
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	Структура і зміст ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» та окремих освітніх компонентів відповідає всім вимогам щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. ЕГ виконала методичні рекомендації Національного Агентства та пересвідчилась, що обсяг ОПП складає 90 ЄКТС кредитів, що відповідає сучасним нормам, викладеним у Законі України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 09.08.2019 р. (хоча в відомостях про самооцінювання зроблена технічна помилка, на яку звернуто увагу гаранта ОПП). Обсяг дисциплін за вибором складає 23 ЄКТС кредитів, що становить 25,6% та відповідає рекомендованим нормативам. Зміст ОПП має чітку структуру; освітні компоненти програми становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОПП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. Позитивною практикою ОПП є презентація дисциплін, які пропонуються студентам для вибору, та участь роботодавців у формуванні їх переліку та змісту. ЕГ зазначено, що студенти мають можливість проходити	В	В звіті по самоаналізу, РНП, НП є технічні помилки (наприклад, в освітній програмі ПР23 не охоплені жодною освітньою компонентою). Наявність цих недоліків цілком усвідомлює Гарант ОПП та вже під час роботи ЕГ зроблено кроки щодо їх усунення. Вважаємо доцільним зазначити недолік в роботі ЕГ, яка при роботі в ЗВО не врахувала методичні рекомендації Національного Агентства та не надала відповідних посилань (додатково до тих, які містить звіт про самооцінювання): відсутні посилання на внутрішні документи, які регулюють питання побудови індивідуальної освітньої траєкторії, практичну підготовку студентів. Основні висновки ЕГ робила на основі спілкування з відповідними фокус-групами. Поважаючи роботу ЕГ, ГЕР самостійно проаналізувала веб-сайт НАУ та пересвідчилась в наявності відповідних положень та механізму реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Більшість занять проводяться на основі застосування тренінгових форм навчання з симуляцією конкретних

		<p>переддипломну практику в комітетах Верховної Ради України та Державній авіаційній службі.</p> <p>За визначенням ЕГ в НАУ створено сприятливе освітнє й соціально-психологічне середовище для формування всебічно розвинутої та суспільно активної людини.</p>		<p>управлінських ситуацій в сфері публічного управління (симуляції, вивчення кейсів, аналітичні дослідження, рольові ігри тощо). Теоретичний матеріал надається здобувачам заздалегідь до фактичного проведення лекції для його подальшого обговорення та аналізу.</p> <p>Поважаючи автономію ЗВО у визначені спеціалізації та наповнення змістом ОПП звертаємо увагу на змістовне наповнення ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування», яка включає дисципліни: «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» (5 ECTS) та «Суспільне врядування, як основа публічного управління» (6 ECTS), проте теми які розглядаються в процесі вивчення цих дисциплін майже ідентичні. Звертаємо увагу на невідповідність програм, мети та компетентностей, які вони формують у студентів. Заявлена назва за дисциплінами «Територіальна організація влади» та «Основи місцевого самоврядування» не відповідає внутрішньому змісту.</p>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання	В	Загалом, Правила прийому до НАУ є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. При формуванні програми фахового вступного випробування враховано змістові напрями	В	Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються Положенням про організацію освітнього процесу. Поряд з тим, ЕГ відмічає відсутність

результатів навчання		ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування», а саме з тематики питань історії і теорії публічного управління, економічної теорії, публічного управління та національної безпеки. ЕГ констатує, що визначення форми і змісту вступних випробувань, предметів, з яких приймаються фахові випробування для вступу на ОПП, відповідають рівню компетентностей, потрібних для того, щоб розпочати навчання на програмі.		Положення (правил) визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Форми та методи навчання, викладання за ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» сприяють досягненню заявлених цілей та результатів та відповідає вимогам студенто-центрованого підходу. Цілі, зміст, та програмні результати навчання є зрозумілими для студентів. На кафедрі виконується науково-дослідна тема «Публічне управління як системне суспільне явище», до виконання якої залучено здобувачів-магістрантів через написання випускних кваліфікаційних робіт на відповідну тематику готують наукові матеріали (тези, доповіді, проекти статей).	В	Методи навчання і викладання базуються на принципах творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень. Надана здобувачам інформація про освітній процес доступна і зрозуміла. Створено умови та таке викладання в рамках ОПП, що заохочує студентів до активної участі у творенні навчального процесу, що відображає студентоцентрикований підхід. Для реалізації ОПП активно залучаються інформаційно-комунікаційні технології.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна	В	Науково-педагогічні працівники завчасно інформують студентів про контрольні заходи не тільки в межах навчальних дисциплін, але і усієї програми; у ЗВО розроблена та запроваджена ґрунтовна нормативна база щодо забезпечення та популяризації академічної доброчесності,	В	ЕГ представила в Звіті всі необхідні посилання на нормативні документи НАУ, відповідно до даного критерію. Зокрема, «Положення про організацію освітнього процесу в НАУ», «Антикорупційна програма НАУ», «Положення про атестацію

доброчесність		використовуються сучасні та ефективні технічні інструменти виявлення академічного плагіату.		випускників НАУ», тощо. Проте, недостатньо чітко в РНП визначено процедури оскарження результатів підсумкового контролю.
Критерій 6. Людські ресурси	В	Викладачі, що забезпечують реалізацію ОП використовують інтерактивні форми навчання та сфокусовані на практичній складовій, частина залучених викладачів працює в органах державної влади чи є колишніми практиками в сфері публічного управління, відповідно мають важливий досвід практичної роботи, добре розуміють реалії сьогоденного етапу реформування та модернізації публічного управління. В НАУ налагоджені зв'язки з органами державного управління та місцевого самоврядування м. Київ. Роботодавці залучаються до участі в атестаційних процедурах. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Функціонують центри підвищення професійної майстерності молодих викладачів. Впроваджені окремі рейтинги викладачів згідно наукометричних баз Scopus, WoS, Google Scholar, PИИЦ.	В	ЕГ встановила, що професійна кваліфікація викладачів корелюється із ОПП в частині ОК. Підвищення кваліфікація та конкурсний відбір на заміщення вакантних посад здійснюється відповідно до затвердженої в НАУ «Концепції інноваційного розвитку». Має місце залучення роботодавців до формування ОПП та реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Запроваджено практику здійснення неформального наставництва досвідченими колегами нових викладачів.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	ЕГ пересвідчилась, що в ЗВО забезпечено безкоштовний та вільний доступ до всіх можливостей та ресурсів університету, які стосуються як освітнього простору так і проведення вільного часу студентів і викладачів (бібліотека, електронне середовище, інтернет, спортивні та актові зали). Індивідуальний підхід до здобувачів, врахування їх особистих потреб,	В	

		вдосконалення їх особистих вмінь, проведення різноманітних закладів, як керівництвом так і студентським самоврядуванням, що спрямовано на всебічний розвиток особистості. Діє служба безпеки, до якої можна звернутись в разі порушення іншими громадського порядку, зокрема в гуртожитку.		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	Університет чітко та послідовно дотримується всіх процедур щодо періодичного перегляду ОПП. Роботодавців залучають до перегляду ОПП. На кафедрі існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускника. Здійснюється моніторинг якості викладання шляхом анкетування здобувачів вищої освіти та оприлюднення аналітичного звіту за результатами такого анкетування із детальною візуалізацією. НАУ продемонструвала узгодженість співпраці всіх підрозділів, які забезпечують реалізацію ОПП.	В	
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Уся інформація щодо організації освітнього процесу, регулювання його та удосконалення є у вільному доступі, будь-яка людина може зайти на сайт університету та ознайомитися з документами відповідно до якого регулюється освітній процесом у ЗВО. Також наявний вільний доступ для стейкхолдерів, що спрямований на постійне удосконалення ОПП та університету загалом. Проте, не всі	В	За свідченням ЕГ, НАУ усвідомлює недосконалість власного сайту ЗВО.

		документи, оприлюднені на сайті університету, адже знаходяться на стадії узгодження та остаточного затвердження.		
Критерій 10. Навчання через дослідження	-	-	-	-

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

В результаті вивчення звіту самоаналізу, звіту експертної групи та роботи GER 28 при обговоренні можливостей акредитації ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» зроблено такі висновки та рекомендації.

1. Робота Національного авіаційного університету заслуговує на позитивну оцінку.
2. В проєкті оновленої ОПП доцільно звернути увагу на корегування кваліфікації, яка присвоюється за ОПП, оскільки зазначена у ОПП (менеджер (управитель) з адміністративної діяльності) не відображає повною мірою майбутню професійну орієнтацію здобувачів вищої освіти, а концентрується виключно на внутрішньо організаційних управлінських функціях.
3. Рекомендується привести у відповідність робочі навчальні програми та компетентності, які вони формують у здобувачів. Поважаючи автономію ЗВО у визначені спеціалізації та наповнення змістом ОПП звертаємо увагу на наступні моменти. Потребує корегування зміст окремих ОК для уникнення дублювання та врахування специфіки ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування», визначених її цілями та програмними результатами навчання («Управління персоналом в органах публічної влади», «Основи сервісної держави», «Законодавче та організаційне забезпечення надання публічних послуг», «Організація діяльності державного службовця», «Муніципальний менеджмент»). ОПП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» включає дисципліни: «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» (5 ECTS) та «Суспільне врядування, як основа публічного управління» (6 ECTS), проте теми які розглядаються в процесі вивчення цих дисциплін ідентичні. ОП «Суспільне врядування, регіональний розвиток та самоврядування» включає дисципліни «Регіональний розвиток територій» та «Політика регіонального розвитку», змістовне наповнення яких є ідентичним. Заявлена назва за двома дисциплінами: «Територіальна організація влади» та «Основи місцевого самоврядування» не відповідає внутрішньому змісту.
4. Активізувати реальну роботу щодо інтернаціоналізації НАУ в напрямку академічної і наукової співпраці з іноземними освітніми установами та міжнародними організаціями, асоціаціями та мережами; організацію академічної мобільності професорсько-викладацького складу та студентів, стажувань, підвищення кваліфікації викладачів та студентів за кордоном; надання освітніх послуг іноземним студентам; участь у міжнародних проєктах (програмах, конференціях, семінарах, симпозіумах).
5. Сприяти залученню на регулярній основі до аудиторних занять на ОПП професіоналів-практиків, експертів сфери публічного управління, представників роботодавців.
6. Оскільки нормативна база щодо правил проведення контрольних заходів не є завершеною, доцільно доповнити її нормами, що врегульовують порядок оскарження результатів контрольних заходів; внести норми щодо конфлікту інтересів до Положення про організацію освітнього процесу. Відсутність політики та процедур вирішення конфліктних ситуацій робить студентів вразливими до таких ситуацій, а тому відповідний проєкт Положення рекомендовано доопрацювати нормами щодо протидії дискримінації та затвердити остаточну версію. Потребує розробки та затвердження Положення щодо визнання знань здобувачів, отриманих в неформальній освіті.
7. З метою подальшого укорінення академічної доброчесності рекомендовано запровадити перевірку на плагіат текстів письмових робіт (зокрема курсових) здобувачів.

8. Формування власної траєкторії навчання студента (вибіркові дисципліни) потребує відходу від блоковості дисциплін. Можливо слід запропонувати студенту (на відкритій платформі університету) перелік дисциплін, які він може обирати впродовж навчання за даною освітньою програмою, незалежно від навчального семестру з обмеженням виключно по кредитах, які відведено до вибору.

9. ОПП недостатньо уваги приділено таким освітнім компонентам, які надають студентів можливість формування так званих soft-skills. Можна запропонувати студентам такі дескриптори, як «Антикризове управління», «Лідерство та корпоративна культура», «PR» (тим більш, що в НАУ затверджено «Концепцію інноваційного розвитку»).

10. Для всіх учасників освітнього процесу (в першу чергу для студентів та професорсько-викладацького складу) доцільним бачиться запровадження мовних курсів (англійська та інші європейські мови) з метою покращення їх застосування в професійній діяльності.

11. Залучити представників органу студентського самоврядування до роботи в Конкурсній комісії обрання на посади науково-педагогічних працівників (старшого викладача, викладача та асистента).

12. Рекомендуємо оприлюднювати результати аналізу опитування випускників щодо їх кар'єрного шляху, рівня задоволеності освітою та пропозицій щодо поліпшення ОПП. Висвітлювати на сайті ЗВО заходи, які було запроваджено в наслідок аналізу результатів опитування, анкетування, отриманих пропозицій від всіх стейкхолдерів освітнього процесу.

13. Продовжувати роботу щодо облаштування приміщень ЗВО всім необхідним для навчання осіб з особливими потребами. Активізувати роботу щодо використання платформи Moodle для завантаження дистанційних курсів, завдано по окремим ОК для самостійної роботи здобувачів та самоконтролю знань.

14. В цілому, веб-сайт НАУ є занадто переобтяжений інформацією та незручний у використанні, що ускладнює пошук певної інформації, зокрема для здобувачів вищої освіти, тому нагальною потребою є якомога швидше запровадження модернізованого сайту зі спрощеною навігацією.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

акредитацію ОП

умовну (відкладену) акредитацію ОП

відмову в акредитації ОП

Відповідальний за підготовку висновку GER,
член GER

Елеонора Забарна

Голова GER

Ніна Чала